

- Σκλαβηνίες

Ν. ΣΤΑΥΡΙΔΗΣ-ΝΙΚΟΛΑΪΔΗΣ,
Ιστορικός MSc

Εισβολές από το βόρειο και ανατολικό σύνορο (6ος & 7ος αι.)

ΙΟΥΣΤΙΝΟΣ Β΄

ΤΙΒΕΡΙΟΣ Β΄

Slavic tribes in VII-IX century

- West slavic
- East slavic
- South slavic

Brown are neighboring peoples

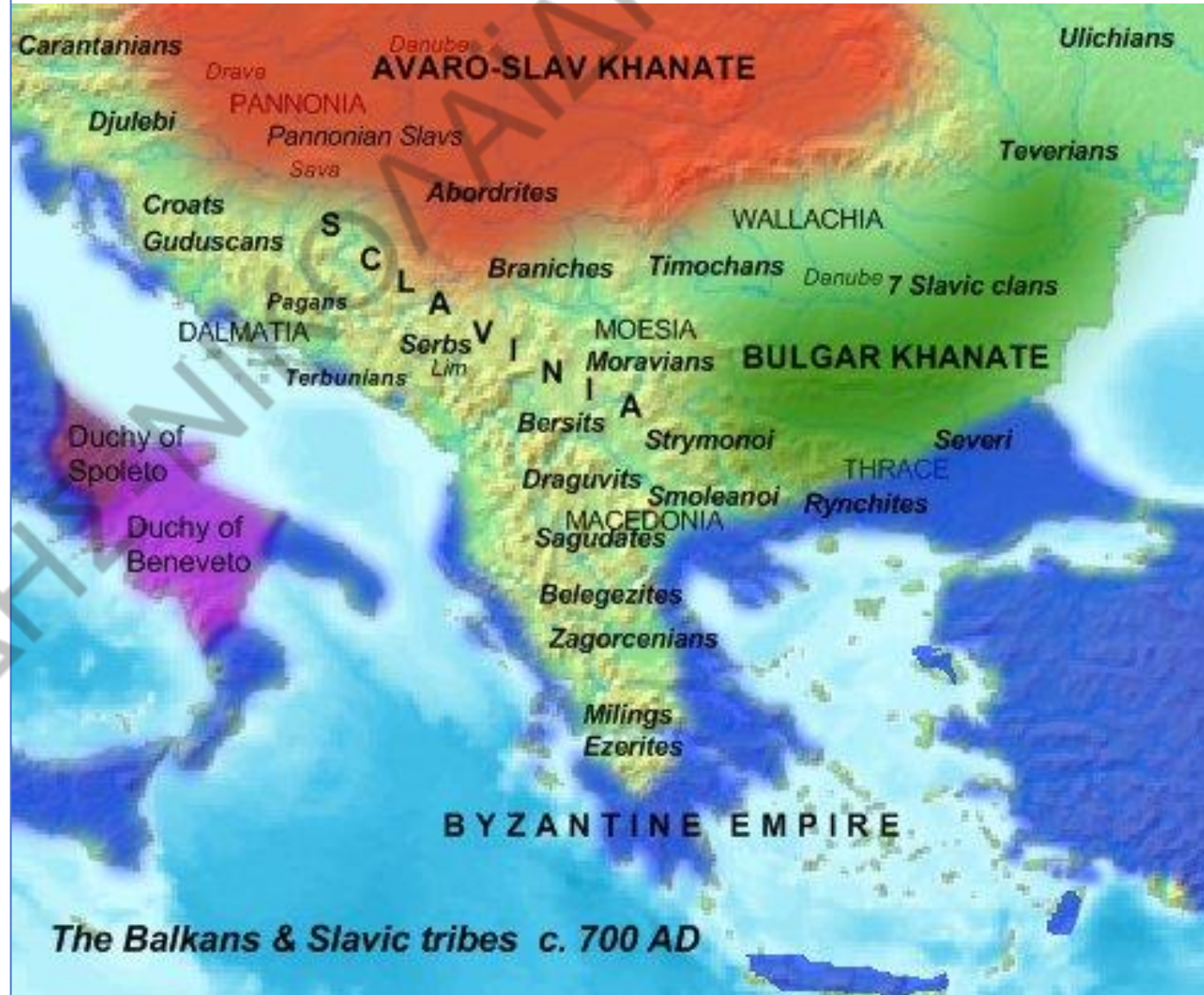

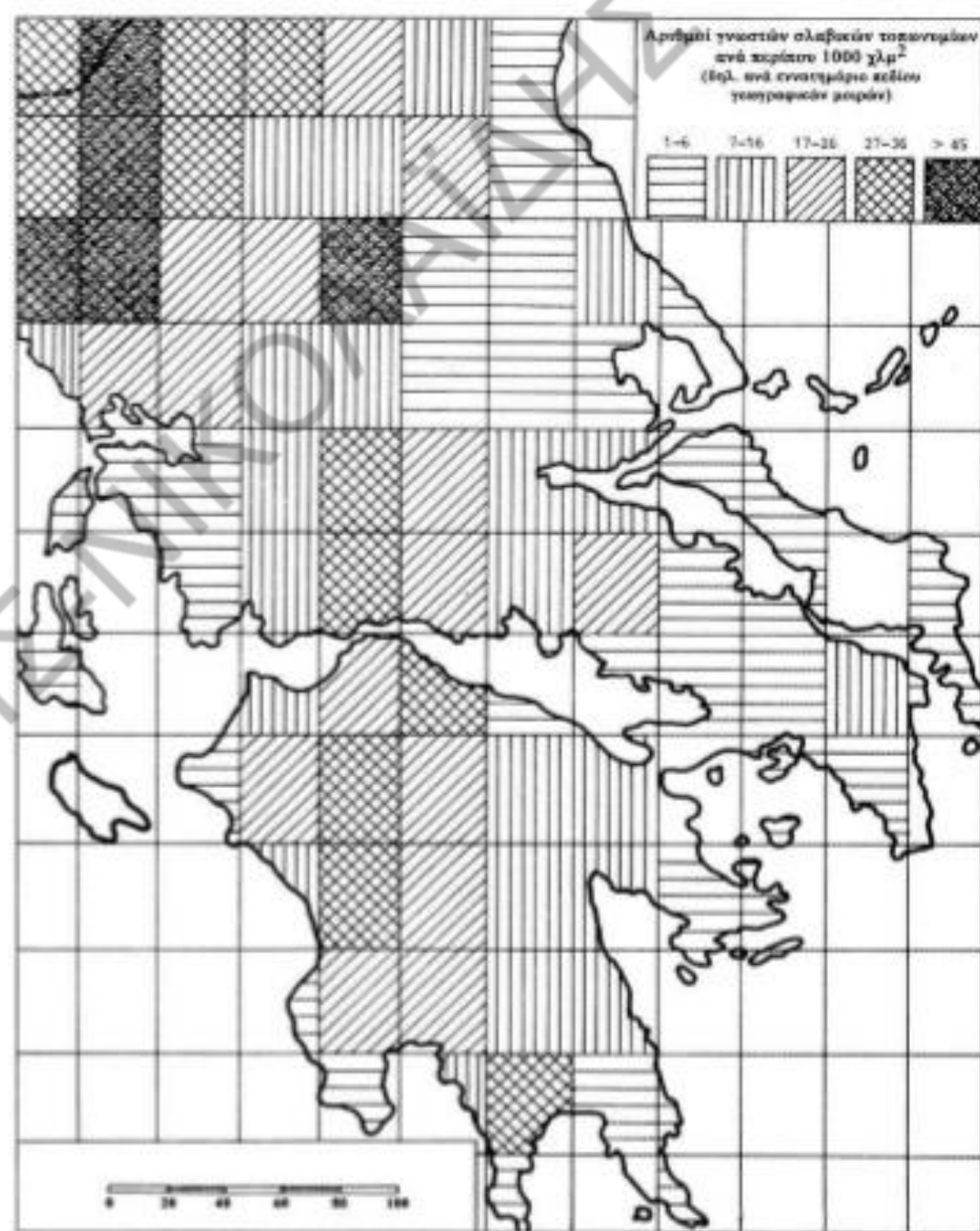

Η διείσδυση των Σλάβων στη Βαλκανική

➤ ΣΚΛΑΒΗΝΙΕΣ

- Ορισμός: μόνιμες εγκαταστάσεις Σλάβων στη Βαλκανική.
- Εμφάνιση: αρχές 7ου αι. κ.ε.
- Εξέλιξη (9ος αι.):
 - **Βορειοδυτικά** → σύσταση των πρώτων κρατιδίων των Σέρβων και Κροατών (εκχριστιανισμός επί Βασιλείου Α')
 - **Νότια** (ελλαδικός χώρος) → αφομοίωση και ενσωμάτωσή τους στη θεματική διοίκηση του βυζαντινού κράτους

Πυκνότητα των σλαβικών
τοπωνυμίων στην Ελλάδα.

- Μελετήστε το γράφημα-χάρτη. Τι συμπεραίνετε για την πυκνότητα των σλαβικών εγκαταστάσεων στον ελλαδικό χώρο;

Σύμφωνα με τήν καταγραφή τοῦ Vasmer τά σλαβικά τοπωνύμια στήν Ἑλλάδα ἀνέρχονται σέ 2.123. Ἀπό αὐτά τά 775 βρίσκονται στή Μακεδονία καί Θράκη καί 1.148 στήν ὑπόλοιπη Ἑλλάδα. Παραθέτω στατιστικό πίνακα τῶν σλαβικῶν τοπωνυμίων κατὰ περιφέρειες μέ βάση τήν καταγραφή τοῦ Vasmer:

Κοζάνη	116	Μακεδονία 638	Ἀττική	18	
Φλώρινα	165		Θράκη	Κορινθία	24
Πέλλα	94			Ἀργολίδα	18
Θεσ/νίκη-Χαλκιδική	152			Ἀχαΐα	95
Σέρρες	111		Πελοπόννησος 429	Ἡλιδα	34
Δράμα-Καβάλα	92			Τριφυλία	42
Θράκη	45	Ἀρκαδία		94	
Ἠπειρος	412	Μεσσηνία		41	
Θεσσαλία	165	Λακωνία		81	
Αἰτωλοακαρνανία	98	Εὐβοια		19	
Εὐρυτανία	48	Νησιά Αἰγαίου		4	
Φθιώτιδα	55	Ἴόνια νησιά	16		
Φωκίδα	45	Κρήτη	17		
Βοιωτία	22				

**Συχνότητα
σλαβικῶν
τοπωνυμίων
στην Ελλάδα**

Το Βυζάντιο ανακτά τον έλεγχο στα νότια βαλκανικά εδάφη

Η ανοικοδόμηση των πόλεων της Πελοποννήσου (αρχές 9^{ου} αιώνα)

Ένας στρατηγός από το γένος των Σκληρών, αφού πολέμησε με τους Σ(ϑ)λαβήνους, υπέταξε με τα όπλα και εκμηδένισε πλήρως το έθνος τους. Έτσι, επέτρεψε στους παλαιούς κατοίκους της Πελοποννήσου να ανακτήσουν τις περιουσίες τους. Ο αυτοκράτορας Νικηφόρος Α' πληροφορήθηκε τα νέα και γεμάτος χαρά φρόντισε να ξαναχτίσει τις πόλεις που ήταν σ' αυτό το μέρος, να ανοικοδομήσει τις εκκλησίες που κατεδάφισαν οι βάρβαροι και να κάνει χριστιανούς τους ίδιους τους βαρβάρους. Έτσι, ανοικοδόμησε εκ βάθρων την Πάτρα και τη Σπάρτη.

Χρονικόν της Μονεμβασίας, έκδ. Ι. Dujev, Παλέρμο 1976. 18-22

«Ταύτα δε (τα σλαβικά φύλα) ο ημέτερος εν θεία τη λήξει γενόμενος πατήρ και αυτοκράτωρ Βασίλειος των αρχαίων ηθών έπεισε μεταστήναι και **γραικώσας** και άρχουσι κατά τον ρωμαϊκόν τύπον υποτάξας και βαπτίσματι τιμήσας, της τε δουλείας ηλευθέρωσε των εαυτών αρχόντων και στρατεύεσθαι κατά των Ρωμαίοις πολεμούντων εθνών εξεπαίδευσεν»

Λέων Στ' Τακτικά (904 μ.Χ.)

«Αυτά όμως (τα σλαβικά φύλα) ο αείμνηστος πατέρας μου και αυτοκράτορας Βασίλειος Α΄ υποχρέωσε να εγκαταλείψουν τις αρχαίες τους συνήθειες και, αφού τα **εξελλήνισε** (=γραικώσας), τα υπέταξε σε άρχοντες κατά τους ρωμαϊκούς θεσμούς και τα εκχριστιάνισε, τα απάλλαξε από την υποταγή στους δικούς τους ηγεμόνες και τα **εκπαίδευσε να εκστρατεύουν εναντίον των λαών που πολεμούν τους Ρωμαίους**»

Λέων Στ΄ Τακτικά (904 μ.Χ.)

Τα βαλκανικά θέματα τον
10ο αι.

Τον 19^ο αιώνα ο Γερμανός ιστορικός Φαλμεράϋερ υποστήριξε τον πλήρη εκσλαβισμό των Ελλήνων κατά τον πρώιμο Μεσαίωνα

Ἡ ἑλληνικὴ φυλὴ ἔχει τελείως ἐξολοθρευθῆ ἀπὸ τὴν Εὐρώπη. Ἡ φυσικὴ ὀμορφιά, τὸ μεγαλεῖο τοῦ πνεύματος, ἡ ἀπλότητα τῶν συνηθειῶν, ἡ καλλιτεχνικὴ δημιουργία, οἱ ἀγῶνες, οἱ πόλεις, τὰ χωριά, τὸ μεγαλεῖο τῶν μνημείων καὶ τῶν ναῶν, ἀκόμα καὶ τὸ ὄνομα τοῦ λαοῦ, ἔχουν ἐξαφανιστεῖ ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα. Ἐνα διπλό στρώμα ἀπὸ ἐρείπια καὶ ὁ ἄρβυλος δύο νέων καὶ διαφορετικῶν φυλῶν σκεπάζει τοὺς τάφους τῶν Ἀρχαίων Ἑλλήνων. Τὰ ἀθάνατα ἔργα τοῦ ἑλληνικοῦ πνεύματος καὶ μερικὰ ἀρχαῖα ἐρείπια, ποὺ βρίσκονται στὴν Ἑλλάδα, ἀποτελοῦν τώρα τὴ μόνη ἀπόδειξη πῶς πρὶν ἀπὸ πολλὰ χρόνια ὑπῆρχε ἕνας λαὸς σάν τοὺς Ἕλληνες. Καὶ ἂν δὲν ὑπῆρχαν αὐτὰ τὰ ἐρείπια, οἱ τάφοι καὶ τὰ μαυρολεῖα ἂν δὲν ὑπῆρχε ἡ ἔλεεινὴ αὐτὴ τύχη τῶν κατοίκων τῆς, γιὰ τοὺς ὁποίους οἱ σημερινοὶ Εὐρωπαῖοι σ' ἕνα ξέσπασμα ἀνθρωπίνων αἰσθημάτων, ἔδειξαν ὅλη τους τὴν τρυφερότητα στὸ θαυμασμό, τὴ λήπη καὶ τὴν εὐγλωττία, θὰ ἦταν δυνατόν νά ποῦμε ὅτι ἐκεῖνο ποὺ ἐγῆκε ἀπὸ τὰ βάθη τῆς φυγῆς τους ἦταν ἕνας κενός δραματισμός, μιὰ δίχως ζωὴ φαντασία, κάτι τέλος τὸ ἀφύσικο. Γιατί ὅτε μιὰ ἀπλὴ σταγόνα αἵματος, γνησίου ἑλληνικοῦ αἵματος δὲν τρέχει στίς φλέβες τῶν γριστιανῶν κατοίκων τῆς σημερινῆς Ἑλλάδας. Μιὰ τρομερὴ καταιγίδα διασκόρπισε ὡς τὴν πιὸ ἀπόμακρη γωνιά τῆς Πελοποννήσου μιὰ νέα φυλὴ συγγενὴ πρὸς τὴ μεγάλη φυλὴ τῶν Σλάβων. Οἱ Σκύθες, Σλάβοι, οἱ Ἰλλυριοὶ Ἀρναῦτες, οἱ συγγενικοὶ μὲ τοὺς Σέρβους καὶ τοὺς Βουλγάρους λαοί, ποὺ οἱ Δαλματοὶ καὶ οἱ Μόσκοβοι - αὐτοὶ εἶναι ἐκεῖνοι ποὺ τώρα ὀνομάζουμε Ἕλληνες καὶ ποὺ τὴ γενεαλογία πρὸς μεγάλη τους ἐκπληξή, ἀνάγουμε στὸν Περικλῆ καὶ τὸ Φιλοποίμενα. Ἐνας λαὸς μὲ ολαδικὰ χαρακτηριστικὰ καὶ τοξοειδεῖς βλεφαρίδες καὶ σκληρὰ χαρακτηριστικὰ Ἀλβανῶν βοσκῶν τοῦ βουνοῦ, φυσικὰ δὲν προέρχεται ἀπὸ τὸ αἷμα τοῦ Νάρκισσου, τοῦ Ἀλκιδιδῆ καὶ τοῦ Ἀντίνοου. Μόνο μιὰ δυνατὴ ρομαντικὴ φαντασία μπορεῖ ἀκόμα νά ὀνειρεῖται μιὰ ἀναγέννηση, στίς μέρες μας, τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων μὲ τὸ Σοφοκλῆ τους καὶ τὸν Πλάτωνα τους.

J. G. Falmeray

Τους ισχυρισμούς του Φαλμεράϋερ αντέκρουσε τεκμηριωμένα ο κορυφαίος Έλληνας ιστορικός Κωνσταντίνος Παπαρρηγόπουλος

Κ. Παπαρρηγόπουλος (1815 – 1891)

Τα σημερινά σλαβικά κράτη